

POLITIKA RODNE RAVNOPRAVNOSTI

UG „NOVA GENERACIJA“

Politika rodne ravnopravnosti (*gender mainstreaming*) predstavlja integrisanje rodne ravnopravnosti u sve razvojne politike, strategije i intervencije. To znači da se u svim oblastima djelovanja izravno dovodi u fokus rodna perspektiva.

Jednakost polova se više ne tretira kao posebno pitanje, nego postaje predmet svih politika i programa djelovanja. Pristup utemeljen na *gender mainstreaming-u* se ne fokusira samo na žene, već posmatra sve osobe i žene i muškarce, kao subjekte razvojnog procesa i kao ciljne grupe u tom procesu. Značenje pojma *gender mainstreaming* je proces utvrđivanja posljedica koje bilo kakva planirana akcija može imati na žene i muškarce, uključujući zakonodavstvo, te politike djelovanja u svim oblastima i na svim nivoima. To je strategija koja omogućava da se zahtjevi i iskustva žena i muškaraca ugrade u procese stvaranja, djelovanja, praćenja i procjene politike i programa u svim oblastima politike, ekonomije, društva, tako da od toga jednako profitiraju i žene i muškarci.

Prava žena su integralni i nedjeljivi dio ljudskih prava, a solidarnost, pravednost i ravnomjerno učestvovanje muškaraca i žena su nužni uslovi moderne demokratije. Rodna ravnopravnost nije “žensko pitanje”. Ona danas više nego ikada zahtijeva zajednički angažman i muškaraca i žena i partnerstvo u ostvarenju univerzalnih principa demokratije.

Kršenje ženskih ljudskih prava i u vidu posredne i neposredne diskriminacije žena ugrožava načela rodne ravnopravnosti. Iako institucionalni mehanizmi postoje, u praksi još uvijek ne ostvaruju sve svoje zakonima zacrtane ciljeve i slabo su koordinisani. Prevencija nasilja nad ženama i u porodici, kao ni sankcionisanje nasilnika nisu efikasni a nedostaje i privremenih poticajnih mjera za veće uključivanje žena u procese odlučivanja na svim nivoima.

Zdravlje žena je dodatno ugroženo i nesigurnim odnosima na tržištu rada i drugim diskriminacijskim pojavama te stoga preventivna zdravstvena zaštita žena mora biti sveobuhvatna, kvalitetna, besplatna i dostupna od najranije dobi.

Uvođenjem rodnog obrazovanja treba stvarati predulove za paritet u društvu.

Seksualni odgoj mora se temeljiti na znanstvenim činjenicama i biti sastavnim dijelom obrazovanja od najranije dobi.

Žene i djeca u porodicama moraju biti sigurni od svakog oblika nasilja. Dogodi li se nasilje, žrtvama treba osigurati stručnu, trajnu i finansijski održivu podršku. Nasilje u porodici mora podlijegati kaznenoj odgovornosti, a učenje nenasilnom rješavanju konflikata postati sastavnim dijelom obrazovnih programa.

U skladu sa tim Udruženje “Nova generacija” će:

1. prilikom zapošljavanja radnika/ca kao i biranje u rukovodeće organe voditi računa o gender politici,
2. planirati i sprovesti svoje programe i aktivnosti uvažavajući gender komponentu,
3. u toku svih svojih programa i aktivnosti informisati djecu i žene o njihovim pravima u skladu sa Zakonom o ravnopravnosti polova Bosne i Hercegovine,
4. žene i djecu žrtve nasilja zaštititi na najbolji mogući način i informisati ih o njihovim pravima i mogućnostima,
5. bazu podataka korisnika voditi razdvojeno po polu.

Pojmovi „pol” i „rod” najčešće se definišu na sledeći način: „pol” se odnosi na biološke razlike između žena i muškaraca. One su uglavnom trajne i univerzalne, dok se „rod” odnosi na društveno konstruisane uloge žena i muškaraca. Na koji način jedno društvo vidi ulogu žene i muškarca i šta od svakog od njih očekuje (društvena očekivanja vezana za rodne uloge) zavisi od niza faktora: kulturnih, političkih, ekonomskih, društvenih i religioznih. Na njih podjednako utiču i običaji, pravo, klasna i etnička pripadnost, kao i predrasude raširene u datom društvu. Stavovi i ponašanja prema rodu su naučeni i mogu se mijenjati.

Pravednost i jednakost

Ovaj argument naglašava vrijednosti demokratskih principa i osnovnih ljudskih prava, koji zahtjevaju rodnu ravnopravnost.

Kredibilitet i odgovorna vlast

Ovaj argument se zasniva na činjenici da polovinu stanovništva jedne zemlje čine žene. Argument je koristan za zastupanje rodne analize uticaja (studije koje ispituju kako su muškarci i žene drugačije afektirani nekom akcijom ili situacionim faktorima) i važan je za zahtjevanje rodnog balansa u donošenju odluka.

Efikasnost i održivost razvoja

Ovaj argument jasno ističe neoporivu činjenicu: od ravnopravnog uključivanja žena i muškaraca u sve aspekte razvoja i društva. Kako države tako i udruženja i organizacije ne mogu dozvoliti sebi da ignorišu doprinose (i ekonomske i socijalne) muškaraca i žena u svim sferama.

Kvalitet života

Pažnja posvećena rodnoj ravnopravnosti poboljšaće lični život žena i muškaraca. U demokratskom društvu baziranom na principima socijalne pravde, svaka individua ima pravo na najbolji kvalitet života. Pored toga što se zna da žene imaju dobrobit od rodne ravnopravnosti, ovaj argument naglašava da dobrobit imaju i muškarci i porodice, znajući važnost socijalnih odnosa i međuzavisnost socijalnih uloga. Osnaživanje žena ima za posledicu osnaživanje i onih oko nje, kao što u obrnutom slučaju, nejednakost i teškoće sa kojima se susreću žene pogađa i ostale socijalne aktere.

Savezi

Ovaj argument naglašava rodnu ravnopravnost kao neophodan uslov za ulazak u mreže, unije i partnerstva sa drugim organizacijama, udruženjima i institucijama.

Lančana reakcija

Svi navedeni argumenti su povezani i međuzavisni. Rodna ravnopravnost može proizvesti lančanu reakciju dobrobiti za građane, kao što se efekat nejednakosti prenosi sa individue na porodicu i društvo.

Statistički podaci razdvojeni po polu

Podaci razdvojeni po polu su **kvantitativne statističke informacije** o razlikama između žena i muškaraca. Dobijeni podaci moraju biti razdvojeni po polu da bi se dobila realna slika o svim aspektima odnosa žena i muškaraca.

Primjena metoda rodne analize

Analitičke informacije o rodu su kvalitativne informacije o rodnim razlikama i nejednakostima. Rodna analiza je model za razumevanje kulturnih obrazaca i normi propisanih za muškarce i žene i njihova različita iskustva. Rodna analiza identifikuje razlike i neravnopravan položaj između muškaraca i žena i služi kao sredstvo za identificiranje različitih uloga i različitih potreba žena i muškaraca, različitih prioriteta i prepreka. Ona bi trebalo da bude dio rutinske analize prilikom dugoročnog planiranja programa.